

# BESKID NISKI – POCZĄTEK CZY KONIEC ŚWIATA?

To wyprawa dla tych, którzy wiedzą jak poruszać się w terenie, lubią odludne trasy rowerowe i nie straszą im potoki i błota...

## Informacje o wyprawie

|                                            |                                           |
|--------------------------------------------|-------------------------------------------|
| Czas wyprawy:                              | 3 dni                                     |
| Noclegi:                                   | OSW Radocyna, ul. Czarne 1, 38-307 Sękowa |
| Liczba kilometrów do przejścia łącznie:    | 8 km                                      |
| Liczba kilometrów do przejechania łącznie: | 50 km                                     |
| Sugerowana liczba osób na wyprawie:        | 2                                         |

## Dlaczego tutaj?

Bo takich miejsc w Polsce nie ma już zbyt wiele: źródła Wisłoki, widoki na odludzia zanurzone po horyzont w pagórach i lasach. Wyjątkowa historia tych ziem i poczucie, że to koniec lub początek świata to aż nadto, żeby natychmiast tu przyjechać nie licząc na zasięg czegoś więcej niż własnego roweru.

Wyprawa w tłumaczeniu na Polski Język Migowy (PJM) dostępna jest pod linkiem: <https://www.lasy.gov.pl/pl/turystyka/pomysl-na-wyprawe/beskid-niski-2013-poczatek-czy-koniec-swiata-jezyk-migowy>

## Obiekty wymagające rezerwacji

|                                           |                                                                                    |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| OSW Radocyna, ul. Czarne 1, 38-307 Sękowa | <a href="mailto:oswradocyna@krakow.lasy.gov.pl">oswradocyna@krakow.lasy.gov.pl</a> |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|

## Propozycja programu wyprawy

### Piątek

|    |                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Zakwaterowanie w OSW LP Radocyna                                                                                                                                                                                                                        |
| 2. | Przejsie do wsi Czarne do Pomnika Pamięci Św. Kapłana Maksyma Sandowycza i Ofiar Obozu w Talerhofie z 1934 r. - jest to część ścieżki historyczno-edukacyjnej (przejsie do pomnika i z powrotem tą samą drogą - 7,6 km w obie strony, czas ok. 120 min) |
| 3. | Kolacja w zakresie własnym oraz nocleg w OSW Radocyna                                                                                                                                                                                                   |

### Sobota

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Śniadanie w OSW Radocyna                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 2. | Przejazd na Cmentarz Wojenny z I Wojny Światowej nr 45 w Lipnej (ok. 2,8 km, czas przejazdu ok. 15 min) oraz przejsie na teren Cmentarza (przejsie ok. 150 metrów, czas zwiedzania ok. 10 min)                                                                                                                                    |
| 3. | Przejazd na miejsce postoju pojazdów Nadleśnictwa Gorlice przy Pomniku Lotników w Krzywej (ok. 8,4 km, czas przejazdu ok. 50 min) oraz zapoznanie się z historią Pomnika Lotników w Krzywej (ok. 10 min)                                                                                                                          |
| 4. | Przejazd do Cerkwii Prawosławnej Świętych Kosmy i Damiana w Bartnem (ok. 7,0 km, czas przejazdu, ok. 35 min) oraz zwiedzanie Cerkwii (ok. 15 min)                                                                                                                                                                                 |
| 5. | Przejazd do Cerkwii św. Michała Archaniola w Świątkowej Wielkiej przez przełęcz Majdan i „Ścieżkę Świerzową Ruską” (zielony szlak rowerowy w Magurskim Parku Narodowym) (ok. 9,3 km, czas przejazdu ok. 50 min). Zwiedzanie Cerkwii (ok. 15 min) oraz obiad w zakresie własnym w okolicach Świątkowej Wielkiej (czas ok. 1 godz.) |
| 6. | Przejazd do Cerkwi św. Michała Archaniola w Świątkowej Małej (ok. 1,7 km, czas przejazdu ok. 5 min) oraz zwiedzanie Cerkwi (ok. 15 min)                                                                                                                                                                                           |
| 7. | Przejazd do „Drzwi do nieistniejącej wsi Nieznajowa” (ok. 6,4 km, czas przejazdu ok. 30 min)                                                                                                                                                                                                                                      |
| 8. | Powrót do OSW Radocyna (ok. 3,9 km, czas przejazdu ok. 20 min) oraz kolacja w zakresie własnym w OSW Radocyna. Plik GPX całej trasy sobota: <a href="https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1092">https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1092</a>                                                                                         |

### Niedziela

|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. | Śniadanie w OSW Radocyna oraz wykwaterowanie się                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 2. | Przejazd samochodem na miejsce wycieczki rowerowej - parking koło zalewu w Krempnej. Uwaga: Nawigacja prowadzi przejazd samochodem przez bród (przez Wisłokę) w okolicach miejscowości Czarne – ok. 400 metrów od OSW Radocyna. (ok. 20 km, czas ok. 30 min)                                                                 |
| 3. | Przejazd do Dawnej Greckokatolickiej Cerkwi pw. św. Kosmy i Damiana w Krempnej (ok. 1,3 km, czas przejazdu ok. 5 min) oraz zwiedzanie Cerkwi (czas ok. 10 min)                                                                                                                                                               |
| 4. | Przejazd zielonym szlakiem rowerowym Krempna - Huta Krempska – Krempna Magurskiego Parku Narodowego (ok. 8,4 km, czas przejazdu ok. 50 min). Obiad w okolicach Krempnej i zakończenie wyprawy. Plik GPX całej trasy niedziela: <a href="https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1093">https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1093</a> |

## Wycieczka rowerowa: sobota

- UWAGA: Wycieczka rowerowa całodniowa dla średniozaawansowanych o długości około 40 km i ok. 620 metrów przewyższenia. Wymagana znajomość czytania mapy. Zalecamy korzystanie z linku do trasy (plik gpx: [https://czaswlas.pl/files/?id\\_plik=1092](https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1092)) do nawigacji rowerowych np.: Garmin lub aplikacji nawigujących po plikach gpx np.: Ride with GPS, Locus Maps, Komoot. Nie zalecamy z korzystania z nawigacji w aplikacjach korzystających z google.maps.
- Główne trudności ścieżki to dystans oraz nawierzchnia, która miejscami jest błotnista (łączna długość błotnistych odcinków w zależności od pogody wynosi około 5,0 km) – trasa może wymagać miejscami zejścia z roweru oraz przejazdów/przejsia przez

brody. Zalecany rower: górski (MTB). Należy zaopatrzyć się w płyny i prowiant na cały aktywny dzień oraz odpowiednią odzież dostosowaną do prognozowanych warunków pogodowych. Na trasie istnieją miejsca z brakiem dostępu do sieci komórkowej!

- Miejsca na trasie wymagające szczególnej uwagi to:
  - wyjazd z drogi leśnej na drogę asfaltową (przed Pomnikiem Lotników) oraz przejazd drogą asfaltową w miejscowości Krzywa,
  - wyjazd z drogi szutrowej na drogę asfaltową oraz przejazd drogą asfaltową w miejscowości Bartne,
  - wyjazd ze ścieżki "Świerzowa Ruska" (zielony szlak rowerowy w Magurskim Parku Narodowym) na drogę asfaltową oraz przejazd drogami asfaltowymi od miejscowości Świątkowa Wielka przez Świątkową Małą do wjazdu na drogę szutrową prowadzącą do dawnej wsi Nieznajowa.
  - !!! przejście przez bród na rzece Zawoi - może wymagać przejścia przez wodę o głębokości kilkudziesięciu centymetrów. Prosimy o sprawdzenie poziomu wody przed podjęciem wycieczki.
- źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik\\_Lotnik%C3%B3w\\_Polskich\\_w\\_Banic](https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomnik_Lotnik%C3%B3w_Polskich_w_Banic)

### **Wycieczka rowerowa: niedziela**

- Wycieczka rowerowa dla początkujących o długości około 10 km o dobrej lub bardzo dobrej nawierzchni. Zalecamy korzystanie z linku do trasy (plik gpx: [https://czaswlas.pl/files/?id\\_plik=1093](https://czaswlas.pl/files/?id_plik=1093)) do nawigacji rowerowych np.: Garmin lub aplikacji nawigujących po plikach gpx np.: Ride with GPS, Locus Maps, Komoot. Nie zalecamy z korzystania z nawigacji w aplikacjach korzystających z google.maps.
- Miejsca na trasie wymagające szczególnej uwagi to:
  - przejazdy drogami asfaltowymi w miejscowości Krempna.

### **OSW Radocyna**

- Ośrodek Lasów Państwowych OSW Radocyna położony jest w sercu Beskidu Niskiego, w miejscowości Czarne – dawnej wsi łemkowskiej. Sąsiaduje bezpośrednio z obszarem Magurskiego Parku Narodowego.
- Oferuje bazę noclegową w postaci 48 miejsc w pokojach 2 i 3 osobowych oraz apartamentach typu studio – idealnych dla całej rodziny. OSW Radocyna oferuje także usługi gastronomiczne.
- UWAGA: brak zasięgu telefonii komórkowej
- źródło: [https://czaswlas.pl/obiekty/?p=2&id\\_obiekt=48073](https://czaswlas.pl/obiekty/?p=2&id_obiekt=48073)

### **Pomnik Pamięci Św. Kapłana Maksyma Sandowicza i Ofiar Obozu w Talerhofie z 1934 r.**

- Na przełęczy pomiędzy Czarnem a Jasionką, około 20 metrów od drogi, (szkoła nadleśnictwa) stoi obelisk z 1934 roku, poświęcony pamięci męczeńskiej śmierci o. Maksyma Sandowicza, prawosławnego księdza rozstrzelanego przez Austriaków w 1914 roku w Gorlicach, pochowany w Żduni, a także wszystkim więźniom Thalerhofu. Pomnik ufundowali prawosławni mieszkańcy łemkowszczyzny.
- źródło: <http://sekowa.info/index.php?go=17&id1=16&ido=63>

### **Cmentarz Wojenny z I Wojny Światowej nr 45 w Lipnej**

- Cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 45 w Lipnej, usytuowany jest na skraju lasu po północnej stronie drogi prowadzącej przez dawną wieś. Wybudowany został według projektu słowackiego architekta Dušana Jurkoviča. Pochowanych jest na nim 54 żołnierzy armii austro-węgierskiej i 99 z armii rosyjskiej, poległych w styczniu i lutym 1915 r. Dominantą cmentarza był nieistniejący już kamienny pomnik.
- źródło: <https://malopolska.szlaki.pttk.pl/1446-pttk-malopolska-cmentarz-wojenny-nr-45>

### **Pomnik Lotników w Krzywej**

- Pomnik postawiono w 1969 r. na wzgórzu przy drodze biegnącej z miejscowości Sękowa do Krzywej. Z powodu braku szczegółowych danych co do samolotu oraz poległych w katastrofie lotników na pomniku umieszczono napis: "Pamięci 7 lotników Polskich nieznanego nazwiska niosącym z Włoch pomoc dla powstańców Warszawy poległym w Banicu we wrześniu 1944 r, w 25 rocznicę śmierci". Społeczeństwo Powiatu Gorlickiego". W 2006 r. przeprowadzono badania archeologiczne w miejscu upadku samolotu, które potwierdziły, że był to samolot Halifax MkII FS-P (JP295) oraz ustalono skład załogi samolotu. Stary pomnik rozebrano 12 czerwca 2009 r. Nowy pomnik wybudowano w miejscu poprzedniego i odsłonięto w 65 rocznicę zestrzelenia samolotu, dnia 28 sierpnia 2009 r. Na pomniku umieszczono listę imienną poległych lotników.

### **Prawosławna Cerkiew p.w. Świętych Kosmy i Damiana w Bartnem**

- Prawosławna cerkiew parafialna w Bartnem. Należy do dekanatu Gorlice diecezji przemysko-gorlickiej Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Świątynia znajduje się na małopolskim Szlaku Architektury Drewnianej.
- źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew\\_prawos%C5%82awna\\_%C5%9Awi%C4%99tych\\_Kosmy\\_i\\_Damiana\\_w\\_Bartnem](https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_prawos%C5%82awna_%C5%9Awi%C4%99tych_Kosmy_i_Damiana_w_Bartnem)

### **Ścieżka przyrodniczo – kulturowa Świerzowa Ruska (zielony szlak rowerowy w Magurskim Parku Narodowym)**

- W 2015 r. została otwarta ścieżka przyrodniczo-kulturowa „Świerzowa Ruska” łącząca teren Magurskiego Parku Narodowego z gminą Sękowa. Trasa ścieżki prowadzi pomiędzy wsią Świątkowa Wielka a Przełęczą Majdan, położoną niedaleko Bartnego. Wyznaczona ona została drogą wzdłuż potoku Świerzówka, na terenie nieistniejącej już łemkowskiej wsi Świerzowa Ruska.
- Długość ścieżki wynosi 4 km, jej przebieg jest łagodny, a tempem spacerowym trasę można przejść w ok. 2 godziny lub przejechać rowerem w ok. 40 minut odpoczywając na 8 przygotowanych przystankach prezentujących życie mieszkańców dawnej wsi oraz procesy przyrodnicze, które cały czas zachodzą w dolinie. Przejście ścieżką ułatwią przygotowane mostki, ławki oraz deszczochron, a także książkowy przewodnik, który dostępny jest między innymi w Ośrodku Edukacyjnym MPN w Krempnej.
- źródło: [http://www.sekowa.pl/strefa\\_mieszkanca/sciezka-przyrodniczo-kulturowa-swierzowa-ruska/](http://www.sekowa.pl/strefa_mieszkanca/sciezka-przyrodniczo-kulturowa-swierzowa-ruska/)

### **Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola w Świątkowej Wielkiej**

- Dawna łemkowska cerkiew greckokatolicka w Świątkowej Wielkiej z 1757. Od 1986 rzymskokatolicki kościół filialny parafii Matki Bożej Niepokalanej w Desznicy. Obiekt w 1985 wpisany na listę zabytków i włączony do podkarpackiego Szlaku Architektury Drewnianej.
- źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew\\_%C5%9Bw.\\_Micha%C5%82a\\_Archanio%C5%82a\\_w\\_%C5%9Awi%C4%85tkowej\\_Wielkiej](https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_%C5%9Bw._Micha%C5%82a_Archanio%C5%82a_w_%C5%9Awi%C4%85tkowej_Wielkiej)

### **Cerkiew p.w. św. Michała Archaniola w Świątkowej Małej**

- Dawna łemkowska cerkiew greckokatolicka w Świątkowej Małej z 1762. Obecnie rzymskokatolicki kościół filialny parafii Matki Bożej Niepokalanej w Desznicy. Obiekt w 1965 wpisany na listę zabytków oraz włączony do podkarpackiego Szlaku Architektury Drewnianej.
- źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew\\_%C5%9Bw.\\_Micha%C5%82a\\_Archanio%C5%82a\\_w\\_%C5%9Awi%C4%85tkowej\\_Ma%C5%82ej](https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_%C5%9Bw._Micha%C5%82a_Archanio%C5%82a_w_%C5%9Awi%C4%85tkowej_Ma%C5%82ej)

### Drzwi do nieistniejącej wsi – Nieznajowa

- „Drzwi do nieistniejącej wsi, które stoją jak gdyby nigdy nic pośrodku łąki i zachęcają do wejścia. Więc wchodzimy jak do domu, ale nad naszymi głowami zamiast dachu wciąż rozpościerają się chmury i żadne ściany nie ochronią nas przed wiatrem. To niezwykle przejmujące doświadczenie. Drzwi ustawiono w 2008 roku w kilku nieistniejących już wsiach w małopolskiej części Beskidu Niskiego po to, by upamiętnić ich mieszkańców i zwrócić uwagę na historię tych terenów. Chociaż zajmują niewiele miejsca, to trudno przejść obok nich obojętnie. Podobnie jak obok faktu, że ludzie, którzy zamieszkiwali te ziemie przez kilkadziesiąt lat, opuścili je na zawsze.”
- źródło cytatu: <https://malopolskatogo.pl/miejsca/drzwi-do-nieistniejacej-wsi-nieznajowa/>

### Dawna Greckokatolicka Cerkiew p.w. pw. św. Kosmy i Damiana w Krempnej

- Dawna łemkowska parafialna cerkiew greckokatolicka, znajdująca się w Krempnej, zbudowana w latach 1778–1782. Po 1947 przejęta przez kościół rzymskokatolicki. Obecnie użytkowana jako kościół filialny parafii św. Maksymiliana Kolbe w Krempnej. Obiekt wpisany na listę zabytków w 1985, włączony do podkarpackiego Szlaku Architektury Drewnianej. Zaliczany do typowych budowli sakralnych wznoszonych na zachodniej łemkowszczyźnie.
- źródło: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew\\_%C5%9Bw.\\_%C5%9Bw.\\_Kosmy\\_i\\_Damiana\\_w\\_Krempnej](https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_%C5%9Bw._%C5%9Bw._Kosmy_i_Damiana_w_Krempnej)

### Zielony szlak rowerowy Krempna - Huta Krempska – Krempna Magurskiego Parku Narodowego

- Szlak zaczyna się i kończy w miejscowości Krempna. Jest to jedna z najkrótszych tras rowerowych na terenie gminy Krempna. Długość trasy na tym odcinku – 9 km.
- Źródło: <http://www.magurskipn.pl/index.php?d=artykul&kat=62&art=745>

### Informacja o wyprawie

|                  |                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| OSW Radocyna     | 135 zł/os. za pokój 2-osobowy (ze śniadaniem), czyli łącznie 540 zł za dwie noce. (źródło: <a href="https://oswradocyna.pl/cenniki/Cennik-kwiecien-2024.pdf">https://oswradocyna.pl/cenniki/Cennik-kwiecien-2024.pdf</a> ) |
| <b>*Łącznie:</b> | <b>Budżet potrzebny na zakwaterowanie wraz z wyżywieniem oraz bilety wstępu wynosi 540 zł dla dwóch osób</b>                                                                                                               |

\* Koszt łącznie nie zawiera m.in. kosztów paliwa i wyżywienia (nr kat. WSL2022021AKT akt. 04.2024)